

Dosarul nr. 2ra-1789/22

2-21129411-01-2ra-21122022

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – D. Tricolici

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – A. Panov, A. Anton. O. Cojocaru

ÎNCHEIERE

22 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Maria Ghervas

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Ministerului Justiției,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către
Dumitru Gurdiș împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura
Generală privind repararea prejudiciului material, moral cauzat prin acțiunile ilicite
ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și compensarea cheltuielilor de
judecată,

împotriva deciziei din data de 29 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău prin
care s-a respins apelul declarat de către Ministerul Justiției, s-a menținut hotărârea din
data de 01 martie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La 26 august 2021 Dumitru Gurdiș a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală, prin
care a solicitat încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului
Justiției prejudiciului material în mărime de 4 400 lei, prejudiciului moral în mărime
de 50 000 lei și cheltuielile de asistență juridică suportate în prezentul proces în
mărime de 3 000 lei.

În motivarea cererii de chemare în judecată Dumitru Gurdiș a relatat în
cronologie circumstanțele de fapt și anume că la 08 octombrie 2018, organul de
urmărire penală SUP IP Ciocana al DP mun. Chișinău a pornit urmărirea penală în
privința acestuia, în baza art. 264¹, alin. (1) din Codul penal, pe faptul conducerii în
stare de ebrietate provocată de substanțe stupefiante.

La 12 octombrie 2018 a fost recunoscut în calitate de bănuit.

Ulterior la 11 ianuarie 2019 a fost pus sub învinuire pentru comiterea infracțiunii
prevăzută la art. 264¹, alin. (1) din Codul penal. Tot atunci, prin ordonanța
Procuraturii mun. Chișinău, oficiul Ciocana, i-a fost aplicată măsura preventivă
obligarea de a nu părăsi țara.

La 21 februarie 2020, prin ordonanța Procuraturii mun. Chișinău, oficiul
Ciocana, a fost scos de sub urmărirea penală din motiv că fapta nu întrunește
elementele infracțiunii, cauza penală fiind clasată.

În aceste circumstanțe reclamantul se consideră îndreptățit de a solicita, în
temeiul art. 2, art. 3, alin. (1), (6) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului

cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 și art. 2007 alin. (1) din Codul civil, repararea prejudiciului material și moral.

Gurdiș Dumitru a notat că atragerea ilegală la răspunderea penală i-a adus traume psihice, la fel au fost afectate relațiile cu colegii de serviciu, deoarece organul de urmărire penală a informat conducerea unității în care activează despre comiterea de către acesta a infracțiunii incriminate, însă ulterior nu a informat despre clasarea dosarului penal. Mai mult ca atât, acesta a fost luat la evidență narcologică cu diagnoza „consumator de substanțe narcotice”, la care se află până în prezent, fapt ce îi știrbește din reputație.

Reclamantul a indicat că pentru a-și demonstra nevinovăția a efectuat expertiza extrajudiciară nr. 201806P0699 din 08 octombrie 2018, pentru care a achitat suma de 1 400 lei. Totodată, pe parcursul urmăririi penale și în legătură cu înaintarea prezentei cauze a suportat cheltuieli pentru acordarea asistenței juridice în mărime de 6 000 lei.

Prin hotărârea din data de 01 martie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-a admis parțial cererea de chemare în judecată, s-a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Dumitru Gurdiș suma de 4 400 lei cu titlu de prejudiciu material, suma de 20 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și cheltuielile de asistență juridică suportate în prezentul proces în mărime de 3 000 lei. În rest, acțiunea s-a respins ca fiind neîntemeiată. (f.d. 98,102-108)

Hotărârea instanței de fond a fost contestată cu apel, în termen, de către Ministerul Justiției. (f.d.100)

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din data de 29 septembrie 2022 a respins apelul declarat de către Ministerul Justiției, a menținut hotărârea din data de 01 martie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru. (f.d. 129,130-140)

Instanțele de judecată în temeiul art.1405, art. 1423 din Codul civil și art. 11 alin. (1) al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, au concluzionat că Dumitru Gurdiș are dreptul de a solicita repararea prejudiciului material și moral pentru atragerea neîntemeiată la urmărire penală, deoarece prin ordonanța Procuraturii mun. Chișinău, oficiul Ciocana a fost scos de sub urmărire penală din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, cauza penală fiind clasată.

Argumentul Ministerului Justiției precum că acțiunea nu întrunește toate condițiile de aplicabilitate a Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 a fost respins de către instanțele de judecată din motiv că ordonanța de scoatere de sub urmărire penală este o dovadă suficientă, care denotă tragerea ilicită a persoanei la răspunderea penală.

Instanțele de judecată au respins și argumentul precum că Dumitru Gurdiș nu are dreptul la recuperarea prejudiciului, deoarece nu a fost recunoscut în calitate de „inculpat” și nici „condamnat”, nefiind achitat prin sentință judecătorească, ci scos de sub urmărirea penală.

La acest segment au reținut că potrivit art. 284, alin. (1) din Codul de procedură penală scoaterea persoanei de sub urmărirea penală este actul de reabilitare și finalizare în privința persoanei a oricăror acțiuni de urmărire penală în legătură cu fapta anterior imputată.

Astfel, dreptul de a cere compensații pentru reabilitare apare ca urmare a pornirii urmăririi penale și ulterior scoaterii de sub urmărire penală, nefiind constatată

întrunirea elementelor infracțiunii.

Împotriva deciziei instanței de apel a depus recurs Ministerul Justiției, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri privind respingerea cererii de chemare în judecată. (f.d.144-147)

În motivarea recursului Ministerul Justiției a indicat că instanțele de judecată au interpretat în mod eronat legea materială aplicabilă speței și au apreciat arbitrar probele.

Ministerul Justiției a susținut că instanțele de judecată neîntemeiat au constatat că Dumitru Gurdiș este în drept să solicite compensarea prejudiciului cauzat în conformitate cu prevederile Legii nr.1545-XIII din 25 februarie 1998, din motiv că nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea Statului.

Autoritatea recurentă a menționat că pentru apariția dreptului la despăgubire este important și necesar să se constate ilegalitatea actului procedural emis de către organul de drept printr-un act judecătorec de dispoziție irevocabilă că acțiunile întreprinse de către organul de urmărire penală sunt/au fost ilegale.

La caz, nu există niciun act procedural definitiv și irevocabil a judecătorului de instrucție, sau a organului ierarhic superior, prin care s-a stabilit ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penală.

La 13 ianuarie 2023 Procuratura Generală a depus referință asupra recursului înaintat de către Ministerul Justiției, prin care a solicitat admiterea recursului și respingerea cererii de chemare în judecată.

În conformitate cu art. 434, alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că decizia recurată a fost pronunțată la 29 septembrie 2022, expediată participanților la proces la data de 06 octombrie 2022, confirmare privind recepționarea acesteia la materialele dosarului lipsește.

În aceste circumstanțe recursul depus de către Ministerul Justiției la data de 02 decembrie 2022, se consideră a fi depus în termen.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la articolul 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de către Ministerul Justiției, este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

Verificând motivele de casare, invocate în recurs, completul Colegiului atestă că acestea nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, deoarece se referă la dezacordul autorității recurente cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă, nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul de admisibilitate reține că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

Urmează a fi reiterat că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu prevederile art. 432, alin. (1) din Codul de procedură civilă părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se

invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.

Aliniatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433, lit. a) din Codul de procedură civilă cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin. (2), (3) și (4).

Totodată, potrivit jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, pe când în recursul declarat de către Ministerul Justiției, asemenea aspecte nu se regăsesc.

În speță, completul Colegiului menționează că recursul în cauză conține obiecții de fapt și de drept, care deja au fost studiate și verificate de către instanța de apel, primind o apreciere corespunzătoare.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului autoritatea recurentă la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Drept urmare, Colegiul reține că argumentele invocate de către autoritatea recurentă nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normei de drept material sau a normei de drept procesual, așa cum formal invocă Ministerul Justiției și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În astfel de circumstanțe, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Ministerul Justiției ca fiind inadmisibil.

Conform celor expuse, în temeiul art. 431, alin. (1) și (2), art. 433, lit. a), 440, alin. (1) și (1¹) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Ministerul Justiției împotriva deciziei din data de 29 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Maria Ghervas